

Nusivylusieji mokiniai ėjo iš Jeruzalės į Emauso kaimą

Anuomet daugelis vylėsi, kad Jėzus, galingas savo darbais, tikrai išvaduos Izraelį. Tačiau, kad Mesijas turės daug svarbesnių, ne politinių tikslų, šie vyrai, kaip ir daugelis ano meto žydų, nesuprato. Ant Golgotos iškilęs kryžius sudaužė netikras šių vyrų viltis, ir dabar nusivylę jie keliavo į savo namus, grįžo prie kasdieninių darbų.

Pakeliui mokiniai aptarė, kas vyko, ir liejo kartėlį dėl sudužusių vilčių. Prie jų prisiartinio Jėzus ir paklausė, dėl ko šie taip karštai ginčijasi. Vyrai neatpažino Jėzaus ir išliejo savo nusivylimą: jie tiek daug vilčių buvo sudėję į Galilėjos Mokytoją, bet viskas baigėsi taip, kad blogiau ir negalėjo būti: Jėzus nukryžiuotas ir palaidotas.

Jėzus, išklauses vyrų pasakojimo, pasiremdamas Raštais, ramiai aiškino, ką apie būsimąjį Mesiją kalbėjo pranašai: kad iš tikrųjų jis turėjo kentėti ir būti nužudytas, bet po to prisikelti ir įžengti į savo garbę. Kalbėjusiojo argumentai ar tiesiog jo nuoširdumas paskatino vyrus pakviesti jį į savo namus. „Pasilikit su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti“, – kvietė mokiniai. Ir Jėzus pasiliko. Bevakarėniaujant ir laužant duoną, mokiniams atsivėrė akys – jie pažino, kad jų bendrakeleivis buvo pats Jėzus.

Ši istorija su nusivylusiais Jėzaus mokiniais yra svarbi net keliais atžvilgiais. Ji kalba apie tai, kad Dievu ir savo tikėjimu galima nusivilti. Nusiviliama visuo-

Kardinolas Sigitas Tamkevičius

met, kai stokojama aiškaus supratimo, koks yra Dievas ir kaip jis veikia.

Žmonės kartais iš Dievo nori to paties, kaip ir iš politinių partijų ar valdžioje esančių žmonių – šie turi gerai tvarkyti žemiškus reikalus, o jei jų netvarko, tuomet ieškoma kitų gelbėtojų. Panašiai mąstoma ir apie Dievą: jis turi pasirūpinti mūsų gyvybe, sveikata, užtikrinti saugumą, apsaugoti nuo koronaviruso, o jeigu to nedaro, tuomet gal jo nėra. Šitaip besielgiantis užmiršta ar tiesiog nekreipia dėmesio į tai, kad Dievas žmogų yra apdovanojęs laisva valia ir nemirtingumu. Būdamas

laisvas, žmogus gali klysti, kentėti ir kitiems sukelti daug skausmo, tačiau Dievas niekuomet nepalieka žmogaus vieno. Tik žmogus gali bėgti nuo Dievo.

Į Emausą keliaujantys mokiniai ir prie jų prisiartinęs nepažįstamasis yra gražiausias pavyzdys, kaip Dievas veikia. Jis nepalieka žmogaus net tuomet, kai šis nuo jo bėga, kai pyksta, kad Dievas nepadarė to ar ano. Dievas įvairiais būdais kalbina žmogų. Vienas iš būdų – Dievo įkvėptas Šventasis Raštas, kurį skaitydami surandame daugelį atsakymų į mus kamuojančius klausimus.

Kitas būdas Dievui prakalbinti žmogų yra kančia. Kai su ja susiduriame, mes būname priversti sustoti ir apsiginti, ar viską iki šiolei darėme teisingai. O gal ką nors reikia keisti? COVID-19 virusas mus taip pat sustabdė ir daugelį tiesiog privers perkainoti savo vertybes. Ar verta visas viltis dėti į tai, ką gali sunaikinti mažytis virusas, ir nesirūpinti savo nemirtinga siela, savo amžinuoju gyvenimu?

Iš šių nusivylusių mokinių reikėtų išmokti dar vieną pamoką – nestokoti geros valios. Mokiniai klydo, nusivylė Jėzumi, bet turėjo gerą valią ir siekė tik gėrio – išlaisvinti tautiečius iš romėnų jungo. Išlikti geros valios žmogumi svarbu kiekvienam. Valią pažeidžia tik sąmoningai daromos nuodėmės, kurių labiausiai reikia saugotis. Jeigu saugosimės nuodėmių, tuomet Dievas suras būdų mus prakalbinti ir nukreipti į teisingą kelią.

Emauso mokiniai atpažino Jėzų vakarėniaudami. Jeigu jie nebūtų pakvietę Jėzaus į savo namus ir pasodinę prie vakarėnės stalo, viskas galėjo baigtis kitaip. Ši istorija apie Emauso mokinius aiškiai primena, kad Dievas lengviausiai atpažįstamas tuomet, kai darome gera. Jei COVID-19 virusas išmokys mus saugoti ne tik save, bet ir kitus, jei paskatins didesnę solidarumą su kenčiančiais, tuomet galėsime padėkoti Dievui, kad išmokome svarbią pamoką – mąstyti ne tik apie save.

Žodžiai į sielą

Aš užmigau vienokiame pasaulyje, o atsibudau kitame. Disnėjus staiga nustojo būti pasakiškas. Paryžius jau nebe romantiškas miestas, Niujorkas – jau nebe svarbiausias didmiestis, Didžioji kinų siena – jau nebe tvirtovė, Meka tuščia, apsikabinimai ir bučiniai tapo ginklais, o nelankymas tėvų ir draugų rodo, kaip smarkiai juos mylim. Tu staiga supratai, kad valdžia, pinigai, grožis nieko nereiškia ir jie nesugebės Tau duoti taip reikiamo deguonies.

O Žemė ir toliau gyvena ir tampa vis gražesnė. Ji tik uždarė mus, žmones, narveliuose.

Galima pagalvoti, kad ji sako: „Jūsų čia gali ir visiškai nebūti. Oras, žemė, vanduo bei dangus kuo puikiausiai gyvuoja ir be Jūsų, žmonių. Ir kai pagaliau Jūs galėsite išeiti iš savo narvų, visiems laikams atminti: Jūs čia tik svečiai, bet ne šeimininkai...“

Iš „Mokslo Lietuva“

Kardinolas Sigitas Tamkevičius

Vienas iš ryškiausių Svėdasų krašto žmonių – mokytojas Jonas Beleckas

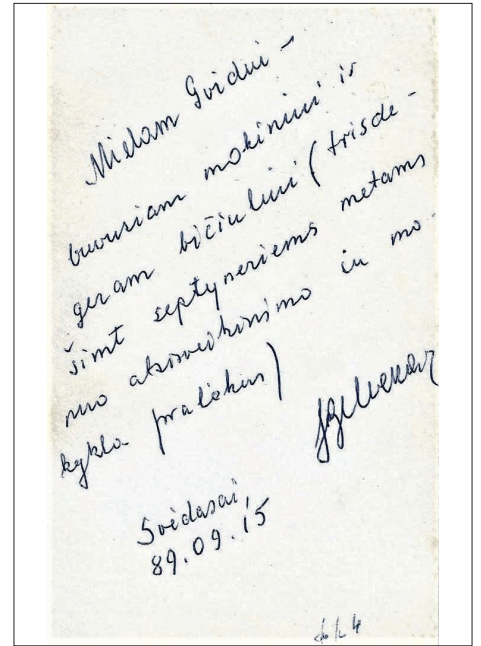
Beveik 70 metų Svėdasų miestelio, aplinkinių gyvenviečių ir sodybų kelių kartų žmonės buvo susieti su šia neeiline asmenybe. Jonui Beleckui, gimusiam 1923 m. Sėlių krašte, netoli Skapiškio, pasiturinčių ūkininkų šeimoje, teko pragyventi sudėtingiausią istorinį tarpsnį – Antrąjį pasaulinį karą, pokario partizaninį karą, gyventojų trėmimus, kolektyvizaciją, okupantų pastangas nutraukti ar net sunaikinti lietuvių tautą. Jonui teko išlaviruoti tarp įvairių politinių peripetijų ir likti gyvam savame krašte. Jis dirbo Skapiškio geležinkelio stotyje (dirbančiųjų geležinkelyje nei vokiečiai, nei sovietai į „rekrūtus“ neėmė, bolševikiniai okupantai neėmė į kariuomenę ir mokytojų). Jonas Beleckas Rokiškio rajono valdžios pasiprašė dirbti mokytojo pareigose. 1944 metais jis paskiriamas Vainiškių pradžios mokyklos vedėju. 1946 metais buvo paskirtas Skapiškio progimnazijos lietuvių kalbos mokytoju, o 1947 metais – tos mokyklos direktoriumi. Tais pačiais metais valdžia išsiaiškino, tikrąjį J. Belecko politinį nusiteikimą ir atleido ne tik iš direktoriaus, bet ir mokytojo pareigų. 1948 metais po nemažų pastangų Anykščių rajono valdžia Joną Belecką laikinai paskiria lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju Svėdasų progimnazijoje.

Mes, 1944 metais pradėję mokslus Svėdasų progimnazijoje, jau buvome 4-oje (dabar 8-oje) klasėje, kai jaunas, linksmas vyras atėjo į klasę. Nepasakodamas jokių „moralų“, kaip turime elgtis, pradėjo aiškinti pamokos temą. Jis, vaikščiodamas po klasę, iš atminties (be „špargalkos“) kalbėjo, o mes ramiausiai užsirašinėjome. Jonas Beleckas mokėjo taktiškai valdyti neramius paauglius: kartais pasakydamas kokią nors ironišką repliką, kartais tik akylu žvilgsniu parodydamas, kad neklaūzdas mato. Jis nesipuikavo ir per pertraukas kartu su mokiniais pažaisti krepšinį. Su pasigerėjimu stebėdavome, kaip jis žaidžia stalo tenisą su gražia aukštesnės klasės gimnaziste. Vaikiniai gerbė mokytoją, o visos mergaitės jį buvo įsimylėjusios. Į jo vadovaujamą literatūrų būrelį susirinko apie pusšimtį mokinių. Tai buvo aktyviausias ir gausiausias būrelis mokykloje.

Mokytojas Jonas Beleckas skatino

Jonas Beleckas

J. Belecko užrašas ant fotografijos

skaityti knygas, reikalavo parašyti jų santraukas, išaiškinti autorių pagrindines mintis. Jis gražiai, neįkyriai, dažnai netiesiogiai mokė mylėti tėviškę, tėvynę (ne Tarybų Sąjungą, kurią valdžia reikalavo vadinti tėvynę), gerbti lietuvių kalbą, tarmišką šnektą. Mokytojas net ir nuobodžiausius gramatikos ar sintaksės dėsnius aiškindamas parinkdavo charakteringus, dviprasmiškus sakinius, kurių paslėptą mintį puikiai suprasdavome. Jis šimtus mokinių išmokė ne tik skaityti knygas, taisyklingos lietuvių kalbos, bet ir įdiegė meilę savo kraštui, doros ir garbės jausmą.

Jonas Beleckas vienintelis iš buvusių mokytojų dalyvavo mūsų klasės visuose kaspenkmetiniuose susitikimuose, domėjosi kiekvieno gyvenimu, nuoširdžiai džiaugėsi savo mokinių pasiekimais. Tai liudija šios fotografijos.

Mokytojas Jonas Beleckas aktyviai dalyvavo Svėdasų, Anykščių miesto ir rajono kultūrinuose bei sporto renginiuose. Daug pasidarbavo propaguojant Vaižganto kūrybą, ieškojo „deimantiukų“ tarp savo mokinių, mokė bei skatino juos kurti. Jonas Beleckas ne kartą atstovavo Anykščių rajonui stalo teniso turnyruose ir dažnai laimėdavo prizines vietas. Jis vasarą dviračiu, o žiemą slidėmis, apkeliaudavo plačias apylinkes taip rodydamas sveikos gyvenimo pavyzdį. O apie Jono Belecko Atgimimo – Sąjūdžio laikotarpį 4-os laidos abiturientas Bronius Kurkulis

taip rašė: „Jis entuziastingai įsitraukė į prasidėjusį Sąjūdį ir labai aktyviai jame veikė. Buvo Anykščiuose susikūrusios iniciatyvinės Sąjūdžio grupės narys, keliskart per savaitę dalyvaudavo jos susirinkimuose, mitinguose bei kituose renginiuose. J. Beleckas vadovavo ir Svėdasuose susibūrusiai Sąjūdžio grupei, su kitais organizavo plačiai nuskambėjusius jos renginius: 1989 metais vasario 16 dienos minėjimą, kiek vėliau įvykusį politinių kalinių ir tremtinių susirinkimą ir kt.

Jonas Beleckas iš kaimietiškos aplinkos išsiskyrė daugiausia savo būdo bruožais: inteligentiškumu, sąmoju, nepiktu humoru, mokėjo šyptelėti iš kitų ir iš savęs. Tuos bruožus jis, matyt, buvo paveldėjęs iš savo tėvų, ypač motinos, kilusios iš senos bajorų Pundzevičių giminės. Jo dėdės buvo aukšti Lietuvos kariuomenės karininkai: pulkininkas Petras Pundzevičius, kuris buvo ir literatas, generolas Stasys Pundzevičius buvo Lietuvos aviacijos viršininkas, divizijos vadas, generalinio štabo viršininkas. Motina buvusi linksmo būdo, gera dainininkė, mėgusi poeziją, tad Jono vaikystė prabėgo gražioje sodyboje tarp gerų, įdomių žmonių. Jam natūraliai į sąmonę įsispraudė meilė tėviškei, tėvynei, kalbai, knygai, papročiams.

Jonas garbingai tęsė savo giminės tradicijas, buvo Pasipriešinimo daly-

Vienas iš ryškiausių Svėdasų krašto žmonių – mokytojas Jonas Beleckas

Atkelta iš 2 p.

vis, Prezidento apdovanotas „Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu“. Tačiau mokytojas per visą okupacinį laikotarpį neišsivadėjęs savo politinių, religinių, patriotinių nuostatų, labai išgyveno dėl suprastėjusio mokinių auklėjimo tautine dvasia, mokinių abejingumo mokslui, kultūros vertybėms, aukštesnių polėkių bei idealizmo stokos. Jį neramino visuomenės moralinis nuosmukis. Mokytojas Jonas Beleckas, pragyvenęs garbingą ir prasmingą gyvenimą, yra pavyzdys jaunimui ir suaugusiems tėvynainiams.

*Doc. dr. Gvidas Kazlauskas,
Svėdasų vidurinės mokyklos
4-os laidos abiturientas*

Jonas Beleckas (antras iš dešinės) su ketvirtos laidos abiturientais

Seniūnijos vietovių pavadinimai, originalūs ir dažni

Svėdasų seniūnijoje yra net 55 gyvenamosios vietovės. Iš jų vienas miestelis – Svėdasai. Šį kartą ne apie plotus, gyventojų skaičius, bet apie pavadinimų dažnumą. Pavadinimas, kuris nesikartoja, yra geresnis, nes mažesnė apsirinkimo tikimybė. Nelinksma kai gaisrinė ar greitoji susimaišo, nuobodu ir erzina, kai vis atneša laiškus ne ten. Vis dažnesnė istorija, kai susiveda į navigaciją kaimo pavadinimą ir nuvažiuoja ne ten. Susivedė tūlas Vaižganto gerbėjas kelionę iš Kauno į Maleišius ir buvo nuvestas nuo Ukmergės į Molėtus, nes finišas buvo numatytas Iganalinos Maleišiuose. Bene labiausiai išreklamuota istorija apie problemas su vienodu pavadinimu ži-

noma apie Šiaulius. Prie Rubikių ežero buvo geležinkelio, kad ir siaurojo stotelė Šiauliai, Lietuvos šiaurėje buvo ir liko stambus geležinkelio mazgas Šiauliai. Geležinkeliai buvo bendri, tad kol Anykščių Šiaulių nepervadino Rubikiais, vis pasiūsdavo prekes, skirtas didmiesčio fabrikams. Vienas kitas žioplesnis keleivis vietoje miesto išlipdavo palaukėje. Kadangi daugelis jau žino, tai galiu pašnibždėti apie paskutinį linksmą komišką pavadinimų sumaišymą. Tai įvyko šiomet. Anykščių rajone yra du Vikonys. Tame, kur prie Anykščių veikia keli fabrikai, verslui padedant buvo suremontuotas kelias. Mūsų vikoniečiai laukė laukė, kada pas juos bus asfaltuojama ir surašė laišką rajono valdžiai – kur viešai žadėtas asfaltas? Sunku ką nors ir atsakyti, tas, kur žadėtas, tas jau padarytas. Tik ne tuose Vikonyse.

Pirmoji vieta Miškiniai – 25 vietovės šiuo pavadinimu (net 3 Anykščių rajone), antroji vieta Bajorai – 24 vietovės, su Naujieji Bajorai ir Senieji Bajorai net 26, bet Naujųjų su paprastais nesumaišys. Trečioje vietoje – Girelė – 20 (net 3 Anykščių rajone). Ketvirta – Kunigiškiai – 19 (kartu su pirmais ir antrais, net 3 Anykščių rajone, tiesa, Kurklių Kunigiškiai nesunumeruoti, o mūsų yra pirmieji ir antrieji). Toliau Pa-

dvariai – 14, Kupriai – 12, Žalioji – 11 (2 Žaliosios Anykščių rajone), Vaitkūnai – 11, Degsniai – 9 (įskaičiavus ir Degsnys, Degsnės), Kraštai – 8, Butėnai – 6, Daujočiai – 6, Gudonys – 5 (įskaičiavus ir Gudoniai, 2 vienodi Anykščių rajone), Moliakalnis – 4, Šaltiniai – 4, Vikonys, Vikoniai – 3 (2 Anykščių rajone), Morkūniškis – 3, Savičiūnai – 3, Grikiapeliai – 2, Kalniečiai – 2, Kušliai – 2, Maleišiai – 2, Morkūniškė, Morkūniškiai, Narbūčiai – 2, Palaukiškė, Palaukiškiai – 2, Šeduikiai – 2.

Laimingi tie, kurie gyvena vieninteliame nepakartojamame kaime su pavadinimu Auleliai, Čiukai, Drobčiūnai, Ertėjai, Galvydžiai, Gykiai, Jotkonys, Juodeglynis, Krašteliai, Kuodžiupis, Liepagiriai, Miliūniškis, Milokiškis, Netikiškiai, Pamaleišys, Pauriškiai, Rimdžiai, Rudakasiai, Sausalaukė, Sliepiškis, Tadauskai, Trumpučiai, Vilkabrukiai, Visėtiškės, Zoviškiai. Nors reikia pripažinti, kad keliuose išvardintuose kaimuose niekas jau nebegyvena.

Tobulėjant technologijoms ir skiriančioms didesnę dėmesį gyventojų saugumui ir jų operatyviam aptarnavimui, būtina pasikartojančių pavadinimų problemą spręsti šalies mastu atitinkamoms valdžios institucijoms.

Saulius Rasalas

Varva sodrus lyg bijūnas birželis...

AKC Svėdasų skyriaus meno mėgėjų kolektyvas

Taip ilgai laukiame to, kas tiesiog lėkte pralekia! Štai, jau birželio vidury.

Lepinanti šiluma, gėlių aromatai vilioja prie upių, ežerų. Tačiau labiausiai viliojo susitikimai su pasiilgtais žmonėmis. Nors karantinas oficialiai baigėsi birželio 17 dieną, bet visi bandėme

susitikti ir pamatyti savo draugus, bei pažįstamus laikydamiesi visų saugumo reikalavimų.

Nuo pat birželio 1 dienos lyg į viesulą įsisukome renginiuose. Šiek tiek lėčiau, labiau saugantis.

Birželio 1 dieną AKC Svėdasų skyrius jungėsi prie visos šalies akcijos „Ačiū, Lietuva!“. Meno mėgėjų kolektyvas, prie AKC Svėdasų skyriaus, atliko 15 minučių programą, skirtą visiems, kurie drausmingai laikėsi karantino. Šia akcija buvo skelbiama pergalė prieš pirmą sėkmingai įveiktą COVID-19 bangą.

Pirmąjį birželio šeštadienį, kaip ir kiekvienais metais, vyko tradicinė respublikinė šventė „Bėk bėk, žirgeli!“. Mugės nebuvo, tačiau vyko edukacinės programos. O ir mūsų AKC Svėdasų skyriaus meno mėgėjų kolektyvas atliko programą. Kas nedrąsiai į kiemelį užėjo, o kas už tvoros stebėjo. Tačiau,

kad ir kokia kitokia šventė bebūtų, gera nuotaika neapleido.

Birželio 14 dieną minėjome Gedulo ir Vilties dieną. Po Šventų Mišių, miestelio centre iškėlėme Lietuvos valstybės vėliavą. Janinos ir Juozo tremtinių sūnus, Jonas Kęstutis Regalas pasidalino savo gyvenimo istorija. Aušrinė Neniškytė bei AKC Svėdasų skyriaus meno mėgėjų kolektyvas atliko keletą dainų. Oras renginio dieną nelepino, pakilo vėjas ir pasipylė lietūs. Galbūt tai buvo ne sutapimas?

Artėja viena gražiausių vasaros švenčių – Joninės. Vyksta ilgos repeticijos, tačiau ir jų metu mūsų kolektyvų dalyviai ateina nešini gera nuotaika. Kokios Joninės Svėdasuose bus šiemet? Laimingi tie, kurie galėsite dalyvauti. O kam nepavyks, neliūdėkite, apie viską papasakosiu kitą kartą!

Ramunė Lapienytė

Tradiciniai „deimančiukų“ sambūriai Kunigiškiuose

Garsusis mūsų kraštiečių lietuvių literatūros klasikas kanaaninkas Juozas Tumas-Vaižgantas buvo vadinamas „deimančiukų ieškotoju“. Jis džiaugdavo kiekvienu nauju kūrėju, kiekviena išleista nauja knyga, nutapytu paveikslu ar pastatytu spektakliu.

Sekdamas žymiojo savo kraštiečio pėdomis 2008 metų vasarą „deimančiukų“ nusprendė paieškoti ir Anykščių kultūros centro Vaitkūnų skyrius kartu su Vaižgantiečių klubu „Pragiedrulys“ ir Svėdasų krašto muziejumi. Taip sujungus pajėgas, organizuotas pirmasis Svėdasų krašto talentų sambūris „Ieškokime „deimančiukų“ savyje ir šalia savęs“. Į muziejų Kunigiškiuose tada buvo pakviesti visi svėdasiškiai kuriantys kokius nors rankdarbius, turintys kūrybinius pomėgius: piešiantys, fotografuojantys, mezgantys, siuvinėjantys, audžiantys, drožiantys medį ar užsimantys kalvystės darbais, eiliuojantys ar rašantys proza, grojantys, dainuojantys, šokantys...

Susirinko tuomet keliolika pirmųjų „kregždžių“, nedrąsiai su kukliais savo darbais parodai. Muziejaus kiemelyje organizuotas vietinių talentų koncertas. Prisirinko ir žiūrovų, nes daugeliui knietėjo pasižiūrėti visiškai naujo, dar neregėto – negirdėto kultūrinio renginio, norėjosi pabendrauti, pasišnekučiuoti, susipažinti su kuriančiais žmonėmis. Atsisveikinant buvo susitarta vėl susitikti kitų metų vasarą. Į antrąjį sambūrį susirinko jau daugiau „deimančiukų“. Paskui – dar daugiau. Pradėjo į Kunigiškius važiuoti ne tik Svėdasų seniūnijos gyventojai, bet ir anykštėnai, rokiškėnai, uteniškiai, kupiškėnai. Per visą dešimtmetį gerokai išaugo „deimančiukų“ skaičius. Jei pirmuosiuose sambūriuose jų dalyvavo vos keliolika, tai dabar tokių priskaičiuojama po kelias dešimtis. Kas kartą sulaukiama ne tik tų pačių, jau gerai visiems pažįstamų, bet ir vis naujų kūrėjų. Nevengia savo talento atskleisti ir jaunimas, vaikai. Renginiai tapo gerai

žinomi, išpopuliarėjo. Kunigiškiai tiesiog tapo talentingų žmonių „traukos centru“. Ne kartą muziejaus kiemelyje Vaitkūnų kultūros namų dramos entuziastai parodė savo pastatytus spektaklius.

Præjusią vasarą, minint Vaižganto metus, organizuotas vienuoliktasis sambūris. O dabar ruošiamasi dvylik-tajam tradiciniam renginiui, kuris turėtų vykti liepos 18-ąją, šeštadienį.

Pasak „deimančiukų“ sambūrio sumanytojos, organizatorės ir vedėjos Anykščių kultūros centro Vaitkūnų skyriaus padalinio vadovės Aldonos Bagdonienės, renginyje laukiami visi – ir kokiais nors talentais apdovanoti žinomi tautodailininkai, ir pradedantys kūrėjai, ir žiūrovai. Šiųmetinis „deimančiukų“ sambūris Kunigiškiuose bus organizuojamas kartu su partneriais: Vaižganto krašto bendruomene ir Viešąja įstaiga „Atvertos langinės“.

Vytautas Bagdonas